

Насоки

относно влоговете на дребно, за които се предвиждат различни изходящи потоци за целите на отчитането на ликвидността съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент за капиталовите изисквания – РКИ)

Насоки относно депозитите влоговете на дребно, за които се предвиждат различни изходящи потоци за целите на отчитането на ликвидността съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент за капиталовите изисквания – РКИ)

Съдържание

1.	Насоки на ЕБО относно депозитите влоговете на дребно, за които се предвиждат различни изходящи потоци за целите на отчитането на ликвидността съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 (Регламент за капиталовите изисквания – РКИ)	3
	Дял I – Предмет, обхват и определения	5
	Дял II – Насоки относно установяването на влоговете на дребно, за които се предвиждат по-високи изходящи потоци	5
	Дял III – Заключителни разпоредби и прилагане	10

1. Насоки на ЕБО относно влоговете на дребно, за които се предвиждат различни изходящи потоци за целите на отчитането на ликвидността съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 (Регламент за капиталовите изисквания – РКИ)

Статут на Насоките

1. В този документ се съдържат насоките, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията („Регламентът за ЕБО“). Съгласно член 16, параграф 3 от Регламента за ЕБО компетентните органи и финансовите институции трябва да полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. Насоките отразяват позицията на ЕБО относно подходящите надзорни практики в рамките на Европейската система за финансов надзор или относно това, как следва да се прилага правото на Съюза в определена област. Предвид това ЕБО очаква насоките да бъдат спазвани от всички компетентни органи и финансови институции, към които те се отнасят. Спазването на насоките следва да се гарантира, като попадащите в приложното им поле компетентни органи ги включат в надзорните си практики по целесъобразност (напр. като изменят нормативната си уредба или надзорните процеси), включително в случаите, когато насоките са насочени основно към институции.

Изисквания за отчетност

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламента за ЕБО компетентните органи трябва да уведомят ЕБО не по-късно от 06.02.2014 г. дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки, като изтъкнат причини за неспазването. Ако в посочения срок не постъпи уведомление, ЕБО счита, че компетентните органи не спазват насоките. Уведомленията се изпращат до compliance@eba.europa.eu по образец, включен в Раздел 5, и с препратка „EBA/GL/2013/01“. Уведомленията се подават от лица с подходящи правомощия да докладват за наличието или липсата на съответствие от името на съответните компетентни органи.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО съгласно член 16, параграф 3 от Регламента за ЕБО.

Съдържание

Дял I – Предмет, обхват и определения	5
Дял II – Насоки относно установяването на влоговете на дребно, за които се предвиждат по-високи изходящи потоци	5
Дял III – Заключителни разпоредби и прилагане	10

Дял I – Предмет, обхват и определения

Съгласно член 421, параграф 3 от РКИ настоящите насоки имат за цел хармонизиране на критериите за установяване и категоризиране на влоговете на дребно, за които се предвиждат изходящи потоци, различни от тези, регламентирани като необходим минимум в член 421, параграфи 1 и 2 от РКИ, както и на критериите за определяне на посочените продукти за целите на отчитането на ликвидността. Съобразно с това в приложното поле на насоките попадат влогове, за които се предвиждат по-високи изходящи потоци.

Насоките са приложими към индивидуалните и консолидираните изисквания за ликвидност на институциите в съответствие с първа част, дял II от РКИ.

Обхватът на насоките включва всички влогове на дребно съгласно член 421 от РКИ, в това число влогове, които отговарят на условията, определени в член 421, параграф 1, т.е. влоговете, които са обхванати от схема за гарантиране на депозитите и едновременно с това са част от установено взаимоотношение или са по разплащателна сметка (критерии, свързани с по-високи изходящи потоци).

Дял II – Насоки относно установяването на влоговете на дребно, за които се предвиждат по-високи изходящи потоци

Част 1 – Общи съображения

1. Определяне на „установено взаимоотношение, поради което изтеглянето е много малко вероятно“

Следва да се счита, че влогът на дребно представлява част от установено взаимоотношение за целите на отчитането на ликвидността при сценарий на едновременно възникване на стресирани обстоятелства, характерни за самата институцията и за целия пазар, когато вложителят отговаря на поне един от следните критерии:

- а) има действащо договорно взаимоотношение с институцията с минимален срок,
- б) има кредитно взаимоотношение с институцията за ипотечни или други дългосрочни заеми, или
- в) има минимален брой активни продукти в институцията, които са различни от заеми.

2. Определяне на „разплащателна сметка, включително сметки, по които редовно се превеждат заплати“

Следва да се счита, че влогът на дребно е влог по разплащателна сметка, когато заплати, доходи или други транзакции редовно се кредитират или съответно дебитират по тази сметка.

3. По отношение и на двете съображения, описани в параграфи 1 и 2 от дял II, част 1, институциите следва да разполагат с исторически данни, включително относно поведението на вложителите, за да обосноват класификацията на обслужваните от тях влогове.

4. Методология за установяване на влогове на дребно, за които се предвиждат по-високи изходящи потоци

4.1. Влоговете на дребно следва да бъдат обособени в три групи влогове, за които се предвиждат по-високи изходящи потоци, според броя и степента на риск на относимите към тях рискови фактори, описани в част 2 от насоките по-нататък. При все това съдържащият се тук списък от фактори не е изчерпателен и институциите, които установят допълнителни критерии, водещи до по-високи изходящи потоци, следва да ги включат в своя анализ.

4.2. Институциите следва да оценят – за целите на отчитането на ликвидността – съответните по-високи изходящи потоци за всяка от трите групи съобразно с част 3 от насоките по-нататък.

Част 2 – Фактори, влияещи върху стабилността на влоговете на дребно

5. Стойност на влоговете на дребно

5.1. Институциите следва да считат за влогове с висока стойност влогове, които едновременно:

- а) надвишават по-ниската от следните две стойности:
  - (i) 100 000 евро или
  - (ii) стойността на местната схема за гарантиране на депозитите
- б) не надвишават 500 000 евро.

5.2. Институциите следва да считат за влогове с много висока стойност влогове, чийто размер е минимум 500 000 евро.

5.3. За да определят стойността на влоговете на клиент, институциите следва да включат в изчислението всички депозитни сметки на клиента в съответната институция.

5.4. Освен това институциите следва да извършат анализ на концентрацията на депозитната си база; за вътрешни цели е необходимо да въведат целесъобразни прагове и/или лимити за определяне на влоговете на дребно с висока стойност.

5.5. За установяване на концентрацията на депозитната база могат да се използват редица методи. Институциите могат например да определят „конкретен брой“ големи влогове на дребно или „брой на най-големите влогове на дребно“, които представляват определен процент от депозитната база. За да установят влоговете на дребно с висока стойност институциите могат да използват пригодените към местния пазар прагове за стойността на гарантиране на влоговете, сумата, над която се договаря лихвеният процент, или специален, договорен с вложителя механизъм, който може да ограничи риска от изходящи потоци.

6. Продукти, които са лихвено обусловени или имат преференциални условия

6.1. За лихвено обусловен се счита влог, по отношение на който институцията предлага лихвен процент:

- а) съществено надвишаващ средния лихвен процент за подобни продукти на дребно, предлагани от еквивалентни институции, предвид особеностите на местния пазар на депозити,
- б) или чиято възвръщаемост произтича от възвръщаемостта на пазарен индекс или комплекс от индекси,
- в) или чиято възвръщаемост произтича от пазарна променлива, различна от плаващ лихвен процент.

6.2. Институциите могат да установят „лихвено обусловените“ продукти, като сравнят приложимия към всеки влог лихвен процент със средния лихвен процент, изплащан от равностойни институции за подобни продукти. Понятието „равностойни институции“ се отнася до институции със сравним бизнес модел и размер, които следва да се определят от институцията и утвърдят от компетентния орган (ако е необходимо).

7. Срочни влогове с падеж или с изискване за предизвестие

7.1. Следните влогове следва да се считат за принадлежащи към тази категория:

- а) влогове, първоначално депозирани като срочни с падеж до 30 дни или
- б) влогове с фиксирани срокове за предизвестяване под 30 дни съгласно договорни споразумения, различни от влоговете, които отговарят на изискванията за третиране по член 421, параграф 5.

7.2. Когато оценяват изходящите потоци във връзка с влоговете на дребно, институциите следва да вземат предвид въздействието на:

- а) лимитите за изтегляне или сроковете на предизвестие;
- б) цената за изтегляне на влоговете на дребно, които може да бъдат законно прекратени предсрочно преди първоначално уговорения падеж.
- в) последствията за репутацията на институцията, ако не допусне изтеглянето на влогове – в случаите на институции, установили практиката да допускат предсрочно издължаване по отношение на такива влогове.

8. Високорискови канали на дистрибуция, включително банки, осъществяващи дейността си единствено онлайн, други форми на дистанционен достъп и брокерски влогове

Институциите следва да причислят към по-високите изходящи потоци влогове на дребно, достъпът до които се осъществява чрез високорискови канали на дистрибуция като банки, осъществяващи дейността си единствено онлайн, други форми на дистанционен достъп и брокерски влогове (при които брокери набират средствата от физически лица или малки и средни предприятия), като вземат предвид следното:

- а) приемливи лимити за изтегляне по съществуващи договорни взаимоотношения;
- б) последствията за репутацията на институцията, ако не допусне изтеглянето на влогове – в случаите на институции, установили практиката да допускат по-високи равнища на издължаване по отношение на такива продукти.

9. Валута на влоговете

Институциите следва да разграничават влоговете на дребно в местна валута и влоговете на дребно, деноминирани в чуждестранна валута.

10. Влогове на нерезиденти

Институциите следва да правят разграничение между влогове на дребно на резиденти и нерезиденти. Това разграничение трябва да се определи от гледна точка на характеристиката „нерезидент на ЕС“ и „резидент на ЕС“ по отношение на влогове в институции със седалище в ЕС. Определението за „резидентност“ за целите на изискванията за ликвидно покритие трябва да е принципно съобразено с приложимото определение за статистически или данъчни цели.

Институциите следва да установят резидентността на вложителя на ниво индивидуален субект.

11. Свързани с продукти влогове

Институциите следва да установят влогове на дребно, свързани с други фактори, които може да се променят през 30-дневния срок и да породят риск от по-високи изходящи потоци.

12. Други характеристики

12.1. Институциите следва да вземат предвид своята депозитна база на влоговете на дребно, за да установят всякакви други характеристики, които указват или може да указват вид влог на дребно с по-висока норма на изходящите потоци в сравнение с тези, предвидени в член 421, параграфи 1 и 2 от РКИ. Установяването на наличие или липса на други характеристики трябва да бъде документирано.

12.2. За да установят такива характеристики, институциите следва да оценят отчетената (историческата) и очакваната стабилност/променливост за предлаганите конкретни влогове на дребно и да определят видовете продукти, които са се доказали като нестабилни или за които се смята, че може да се окажат нестабилни.

12.3. За тази цел институциите следва да изготвят сценарий за стрес тестове, като допуснат едновременното възникване на сериозни стресирани обстоятелства, характерни за самата институция и за целия пазар. Съществуващите вътрешни статистически и математически модели може да се използват за оценяване на променливостта на влоговете на дребно. Изходящата информация за тези методи по принцип трябва да включва данни, извлечени предвид историческото поведение на влоговете и предвид хипотетични допускания въз основа на стрес сценарии.

12.4. Малките институции и тези с по-опростена дейност могат да прилагат опростени методи, основани на статистически модели, например модели, чрез които се установява максималното намаление, отчетено в рамките на 30-дневен период, по отношение на даден влог при даден времеви хоризонт, включително стрес период.

12.5. Насърчава се използването на експертна оценка, за да се обхванат неотчитани от даден модел фактори, особено в случаите на прилагани отскоро иновативни продукти.

12.6. Много полезен за анализа инструмент би било класирането на влоговете на дребно от гледна точка на променливостта или предполагаемата променливост. Това би способствало за последователното прилагане спрямо всички влогове на дребно в институцията. Сравняването на резултатите, получени за различните продукти, и установяването на отклонения може да помогне за установяването на по-малко стабилни влогове.

12.7. Допусканията, на които се основават тези методи, следва да включват 30-дневна прогноза и да бъдат преглеждани често, по-конкретно с цел да се отчете съществена промяна в пазарните условия. Освен това институциите следва да вземат предвид корелациите, верижните ефекти и сезонните ефекти, за да подобрят качеството на оценката.

Част 3

13. Определяне на по-високите изходящи потоци

13.1. Институциите следва да прилагат следната методология при категоризиране на влоговете, за които се предвиждат по-високи изходящи потоци:

13.2. Факторите, описани по-горе в част 2 от тези насоки, следва да бъдат обособени в две категории:

а) Категория „Висок риск“, която включва следните рискови фактори:

- (i) валута на влоговете;
- (ii) свързани с продукти влогове;
- (iii) продукти, които са лихвено обусловени или имат преференциални условия;
- (iv) високорискови канали на дистрибуция, включително влогове, които се обслужват единствено онлайн, и брокерски влогове;
- (v) влогове с висока стойност;
- (vi) други характеристики, преценявани от институцията за високорискови в съответствие с точка 13 от насоките по-горе.

б) Категория „Много висок риск“, която включва следните рискови фактори:

- (i) срочни влогове с падеж или с изискване за предизвестие;
- (ii) влогове на нерезиденти;
- (iii) много висока стойност на влога.

13.3. Институциите следва да оценят влоговете на дребно, като ги съпоставят с описания по-горе комплекс от фактори.

13.4. Институциите следва да причислят влоговете на дребно към една от трите диференцирани групи, определени въз основа на броя на рисковите фактори, относими към базисния влог:

- а) влогове с два фактора от категория 1;
- б) влогове с три фактора от категория 1 или алтернативно с един фактор от категория 1 и един фактор от категория 2;
- б) влогове с три фактора от категория 2 или алтернативно с два фактора от категория 1 и един фактор от категория 2 (или с каквато и да е друга комбинация от фактори).

13.5. Институциите следва да оценят съответните по-високи норми на изходящите потоци за всяка група според оценката на историческата и очакваната променливост.

Дял III – Заключителни разпоредби и прилагане

14. Дата на прилагане

Компетентните национални органи следва да прилагат тези насоки, като ги включат в съответните си надзорни процедури в срок от три месеца от датата на публикацията. Впоследствие компетентните национални органи следва да осигурят ефективното спазване на насоките от страна на институциите.